

Utbildningsinspektion i Montessoriskolan Kärnhuset

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till utbildning och omsorg
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Montessoriskolan Kärnhuset	Antal barn/elever
Grundskola	52
Förskoleverksamhet	48
Skolbarnsomsorg	28

Montessoriskolan Kärnhuset startade sin verksamhet höstterminen 1996. Utbildningen vid skolan omfattar årskurs 1-6, vilket överensstämmer med tillståndet för verksamheten. Huvudmannen hade vid tidpunkt för utbildningsinspektionen hos Skolverket ansökt om tillstånd att från höstterminen 2005 utöka verksamheten med årskurserna 7-9. Huvudmannen bedriver förskoleverksamhet lokalintegrerat med skolan.

Eleverna i Montessoriskolan Kärnhuset är delade i tre grupper, årskurs 1-2, 3-4 och 5-6. Varje grupp, cirka 18 elever, har ett eget klassrum och en pedagog med huvudansvar för gruppen. Skolan arbetar utan stängda dörrar för att eleverna skall kunna röra sig mellan grupperna och välja var de vill arbeta.

Flertalet elever kommer från Helsingborgs kommun.

Montessoriskolan Kärnhuset är belägen i ett lugnt och grönskande område nära havet i södra delen av Helsingborg. Byggnaden stammar från sekelskiftet och har tidigare fungerat som barnhem. Lokaler för träslöjd och idrott hyrs i närområdet.

Kärnhuset har kö till sin förskola och rekryterar sina elever genom denna. Skolans styrelse består av rektorn och en suppleant. Inspektörsteamet bedömer att skolans ekonomi är stabil med en god likviditet.

Genomförandet av inspektionen i Montessoriskolan Kärnhuset

Skolverket sände den 18 december 2003 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Montessoriskolan Kärnhuset har bestått av undervisningsråden Per Ingvar de la Motte och Ebba Svartz. Besök i skolan genomfördes den 19 april 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Montessoriskolan Kärnhuset, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem,

på rapporter från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I Montessoriskolan Kärnhuset genomfördes formella intervjuer med rektorn, representanter ur personalgruppen, elever och föräldrar. Inspektörsteamet fick också tillfälle att besöka ett antal lektioner

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit den attitydundersökning som Helsingborgs kommun nyligen genomfört, Kvalitetsmätning 2003. Uppföljning av Skolverkets tillsyn av utbildningen vid Montessoriskolan Kärnhuset vårterminen 1998, dnr 1997:2745, som konstaterade att Montessoriskolan Kärnhuset uppfyllde villkoren för fortsatt godkännande och rätt till bidrag från elevernas hemkommuner, har ingått som en del i inspektionen.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

I Montessoriskolan Kärnhuset visar eleverna i intervjuer och vid observationer i klassrummen att de är väl medvetna om hur man skall bete sig mot varandra och om skolans regler. De anser det viktigt att ingen lämnas utanför och att alla får känna delaktighet exempelvis vid lekar på skolgården. Stämningen upplevs av inspektörerna som lugn och trivsamt och eleverna uppfattas som frimodiga och värtaliga. Samtalsklimatet mellan elever och vuxna är respektfullt. Intervjuade föräldrar är mycket nöjda med skolans resultat avseende att ge eleverna en god värdegrund och ett gott förhållningssätt till sin omgivning och sina medmänniskor. Man menar vidare att deras barn genom skolans arbete fått ett gott självförtroende och visar god lust att lära.

Även om det ibland kan vara stökigt på rasterna är konflikter sällsynta. Skolans litenhet skapar trygghet och medför att alla barn känner varandra, vilket medför att mobbning är en sällsynt förekomst. I Kvalitetsmätning 2003 visar elevsvaren under avsnittet "Trygghet och trivsel" en markant mera positiv inställning jämfört med Helsingborgs stad i sin helhet. Exempelvis anger 100 procent av eleverna att det råder ordning och reda på skolan och att de känner trygghet.

Inspektörsteamet observerar emellertid att det bland en del av skolans äldsta elever förekommer ett hårdare och "tuffare" språk. Det förekommer även att dessa elever brister i respekt och hänsynstagande mot yngre elever och mot vuxna på skolan. Detta bekräftas i intervjuer med personal och föräldrar och kan utläsas i föräldrarnas svar i Kvalitetsmätning 2003 avseende arbetsron och

stämningen i arbetsgruppen. Föräldrar visar sig i dessa frågeställningar mindre positiva jämfört med föregående mätning 2001.

Inspektörerna bedömer att eleverna har tränats att ta ansvar för sina studier genom att eleven tillsammans med läraren gör kortsiktiga planeringar och tillsammans utvärderar arbetet och dess resultat.

Av kvalitetsredovisningen framgår att elevinflytandet utretts genom enkät till eleverna och att denna tillsammans med Kvalitetsmätning 2003 ger en splittrad bild av skolans resultat inom det här området. Eleverna menar att de får vara med att planera undervisningen och att lärarna lyssnar och tar hänsyn till deras synpunkter. Samtidigt är 25 procent av eleverna missnöjda med möjligheten att påverka undervisningens utformning. Möjligen visar detta personalens dilemma vad gäller Montessoripedagogikens styrning av verksamheten i förhållande till rådande tankar och idéer om barns och elevers inflytande i skolan.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att Montessoriskolan Kärnhuset erbjuder sina elever en trygg och positiv miljö. Eleverna har kunskaper om värden och förhållningssätt i linje med vad som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Eleverna har möjlighet att i takt med stigande ålder vara med och ta ansvar för sitt skolarbete.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Montessoriskolan Kärnhuset följs elevernas kunskapsutveckling med hjälp av kursplaner i alla ämnen samt med hjälp av så kallade stegblad i ämnena matematik, svenska och engelska. Vid de nationella ämnesproven 2003 i årskurs 5 uppnådde alla eleverna målen. Möjligheten att bedöma resultaten i de övriga ämnena i jämförelse med de nationella kursplanerna är osäker på grund av brist på sammanställda resultat. Föräldrarna som inspektörerna intervjuade hade uppfattningen att eleverna har goda kunskaper med sig från skolan och klarar sig bra när de börjar i årskurs 7.

Inspektörerna såg exempel på att eleverna hade förmåga att arbeta självständigt och i mindre grupper. Genom arbetssättet med den kortsiktiga planeringen utvecklas barnens förmåga att utvärdera sitt eget lärande. Av intervjuer med eleverna framgick emellertid att eleverna och föräldrarna i liten utsträckning känner till målen för utbildningen. En utvecklad diskussion med elever och föräldrar om arbetssätt och innehåll kan vara ett sätt att åtgärda denna brist (se även elevinflytande under avsnittet Normer och värden).

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att elevernas kunskaper i engelska, matematik och svenska är goda och att utbildningen även i övrigt ger

kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla. Rutiner för att förbättra informationen till elever och föräldrar om skolans mål bör dock utvecklas liksom skolans uppföljning av elevernas kunskaper i skolans alla ämnen.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Montessoriskolan Kärnhuset har personalen starkt fokus på värdegrundsfrågorna. Personal och skolledning har medvetet och aktivt arbetat för att minska exempelvis konflikter på skolgården, dåligt språkbruk och med att förbättra arbetsron i klassrummen. Personalen har upprättat trivseregler, som utdelas för signering till alla elever och föräldrar. Regelbundet förekommer så kallade kompisamtal för att förebygga eller bearbeta konflikter. I Montessoripedagogiken ingår som en naturlig del ”grace och artighetsövningar”, som tränar eleverna hur man exempelvis visar respekt för andras arbetsro, hur man uppför sig som publik, hur man tar emot en gäst och hur man avbryter på ett trevligt sätt. Ytterligare en arbetsmetod som används är ”gränssättning med konsekvens”, som innebär att elever vid regelbrott mister frihet och får handledning av en vuxen. Elva - och tolvåringarna har moraliska samtal varannan vecka. Inspektörerna anser att det dagliga arbetet i klassrummet med värdegrundsfrågor i kombination med närheten mellan elever och personal har medfört att ett gott arbetsklimat utvecklats.

Skolan har en arbetsplan mot mobbning som riktar sig mot både barn och vuxna. I planen ingår definition av mobbningsbegreppet, förebyggande åtgärder samt handlingsplan i fyra steg vid konstaterad mobbning. Mobbning kan komma till skolans kännedom via föräldrarna eller genom observationer på skolgården eller i klassrummet. Lärarna, som intervjuades, anser att mobbning numera är sällsynt därför att identifieringen fungerar bättre och att lärarna redan i ett tidigt konfliktstadium kan finna åtgärder. Föräldrar involveras tidigt i åtgärderna och inspektörsteamet bedömer att arbetsplanen mot mobbning är ett bra redskap för bearbetning av mobbning, men vill påpeka att planen inte omfattar det vidare begreppet kränkande behandling.

Det formella elevinflytandet tränas genom klassråd, som förekommer varannan vecka. Fysiska och praktiska frågor står oftast på dagordningen. På skolan finns ett matråd, som sammanträder en gång per månad, och man har också startat ett elevråd.

Elever som intervjuades av inspektörsteamet anser att de inte nämnvärt kan påverka undervisningen. Montessoripedagogiken bygger på att eleverna tränas efter mognad och förmåga att delta i planeringen av sitt lärande och använda utvärderingen som ett stöd i den fortsatta planeringen. Eleverna kan påverka fördelningen av arbetet under veckan. För att göra eleverna medvetna om sin kunskapsutveckling använder skolan kursplaner och individuella utvecklingsplanen (stegblad), som skall lära eleverna att sätta mål, ha inflytande över dessa samt att ta ansvar för sitt arbete. Inspektörerna noterar dock att inflytandet i huvudsak handlar om när arbetsuppgifter skall genomföras och stundtals också på vilket sätt (hur). Eftersom Montessoripedagogiken har en förutbestämd struktur för lärandet behandlas "Vad" -frågan i mycket begränsad omfattning. Det förefaller också vara mycket sporadiska diskussioner med eleverna om skolans nationella mål, vad dessa betyder och på vilket sätt de skall nås. (se även avsnitt 1 och 2).

Skolan samverkar med föräldrarna genom föräldramöten en gång per termin och utvecklingssamtal minst en gång per termin. Så kallade "veckobrev" skickas hem till föräldrarna och läggs ut på hemsidan var fjortonde dag. En gång per månad översänder rektorn skriftlig information till föräldrarna. Ett föräldraforum, som är fritt för alla föräldrar att besöka, sammanträder regelbundet för att diskutera skolfrågor. Rektorn deltar dock inte i detta. Rektorn har erbjudit sig att närvara men det har inte varit önskvärt. Föräldrar som intervjuades av inspektörerna hade uppfattningen att de endast i ringa grad kan påverka skolans innehåll och arbetssätt, bortsett från frågor som gäller deras egna barn och som diskuteras på utvecklingssamtalen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbetssätt ger goda förutsättningar för att utbildningen skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildningen inom det offentliga skolväsendet. För att stärka elevernas reella inflytande på undervisningens innehåll och arbetsformer anser inspektörerna att skolan bör se över det inre demokratiarbetet så att elevernas inflytande på undervisningens utformning kan utvecklas, inte minst för att påverka de äldre elevernas lust att lära. Även föräldrars möjlighet att i högre grad kunna delta i delar av skolans processer ser inspektörerna som ett utvecklingsområde.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Verksamheten skall utformas i överensstämmelse med demokratiska värderingar. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

Undervisningen i Montessoriskolan Kärnhuset ansluter sig till läroplan för det obligatoriska skolväsendet. Timplan för det obligatoriska skolväsendet ligger med några mindre avvikelser till grund för fördelningen av tid. Undervisningen är organiserad i tre åldersblandade grupper, årskurs 1-2, 3-4 och 5-6.

Den pedagogiska verksamheten på Montessoriskolan Kärnhuset är starkt individualiserad. Pedagogerna undervisar eleverna i grupp eller enskilt. Nytt kunskapsstoff och nya kunskapsområden introduceras i stor utsträckning enligt förutbestämd planering. Läraren gör en så kallad kortsiktig planering med eleverna med arbetsuppgifter för kommande 1-2 veckor. Eleverna väljer och planerar sitt arbete utifrån denna planering och den handledning som pedagogen givit. Eleverna får hemuppgifter en gång per vecka. I arbetsgången ingår att barnet tränas att utvärdera sitt arbete. Denna utvärdering bildar grunden för den fortsatta planeringen. Eleverna bokför arbetsuppgifter i en arbetsjournal.

Inspektörerna observerar att ovanstående arbetssätt modifierats för de äldre eleverna, som i sitt arbete är mindre bundna till förproducerade och montessorinspirerade pedagogiska hjälpmedel.

I skolans arbetsplan ingår lokala kursplaner för timplanens alla ämnen. Naturorienterande och samhällsorienterande ämnen benämns kulturämnena och är indelade i tre huvudgrupper: Universum och jorden, Människan och Livet. Undervisningen ansluter till Lpo94 och inspektörerna bedömer att undervisningen är saklig och allsidig. Ovan nämnda kursplaner håller på att revideras genom att skolan börjat använda de så kallade stegbladen i ämnena engelska, matematik och svenska för att på ett bättre sätt kunna följa elevernas kunskapsutveckling i dessa ämnen. Pedagogerna följer också elevernas utveckling med hjälp av individuella utvecklingsplaner och portfolio.

Tematisk undervisning förekommer. Man har ett eller flera teman per termin. I det tematiska arbetet varierar arbetssättet, som kan vara riktat mot storgrupp, mot mindre arbetsgrupper eller mot individer. Grupparbeten är vanliga för de äldre barnen när de arbetar med teman och förekommer för övriga barn när de exempelvis arbetar med musik, svenska och språk.

Eleverna har möjlighet att påverka i vilken konstellation man önskar arbeta men lärarna styr ofta med vem eleverna skall arbeta. Inspektörerna gör bedömningen att den individualiserade undervisningen med ensamarbete har stort utrymme.

Ämnen med praktisk eller estetisk inriktning bedrivs i huvudsak under eftermiddagarna. Idrottsundervisningen, som bedrivs på gymnastikens hus en timme per vecka kompletteras med simundervisning för årskurserna 1-3 varje måndags förmiddag under höstterminen. Dessutom kompletteras med utomhusrörelse för alla barn varje dag. Hem och konsumentkunskap har eleverna i varje årskurs en gång per termin under ett längre arbetspass. Träslöjdsundervisningen bedrivs på en närliggande kommunal skola.

Vid utvecklingssamtalen diskuteras elevernas kunskaper, lärande och sociala utveckling.

Skolan saknar specialpedagogisk kompetens men har tre elevassistenter som extra resurstöd. Ett screeningstest som genomförs på alla sexåringar används för att identifiera barn i behov av extra stöd. Diagnoser görs i huvudsak i matematik och svenska. I årskurs 5 användes de nationella ämnesproven. När elever har grava läs- och skrivsvårigheter anlitas Ordverkstaden för analys och handledning. Ordverkstaden finns på stadsbiblioteket i Helsingborg och är ett centrum för kunskapsutveckling om läs- och skrivsvårigheter. Stöd erbjuds i första hand av klasslärarna inom den reguljära undervisningen. Elevassistenterna genomför ofta den individuella lästräningen. Åtgärdsprogram upprättas för de elever som har en diagnos eller har läs- och skrivsvårigheter. Pedagogerna anger att ett speciellt åtgärdsprogram upprättas i samband med de nationella ämnesproven och ett annat används vid utvecklingssamtal. Inspektörerna bedömer att rutinerna och regelverket kring upprättandet av åtgärdsprogram behöver ses över, så att åtgärdsprogram upprättas i alla ämnen och vid alla typer av elevsvårigheter.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att verksamheten har goda förutsättningar för att ge en utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla. Inspektörerna anser att rutiner kring elever i behov av stöd bör ses över avseende identifiering, upprättandet av åtgärdsprogram och metoder för att åtgärda elevers svårigheter. Härvidlag är det angeläget att skolan ser över personalens specialpedagogiska kompetens.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

Huvudman för Montessoriskolan Kärnhuset är Hortus Puerorum Aktiebolag med organisationsnummer 556200-9083. Styrelsen består av rektorn samt en person som suppleant. Bolaget har ett hyresavtal med kommunen för hyra av förskolans och skolans lokaler. Antalet årsarbetare i bolaget är 13 personer. Skolans årsredovisning för verksamhetsåret 2002/2003 upptar ett mindre över-skott. Inspektörerna bedömer bolagets ekonomiska situation vara stabil.

Rektorn har internationell montessorilärarutbildning för barn 3-12 år. Hon startade tillsammans med en kollega en förskola 1996 och har med denna som grund vidareutvecklat verksamheten och byggt upp skolan, som för närvarande omfattar verksamheter för barn mellan 1-12 år. Styrelsen hade vid inspektions-tillfället ansökt hos Skolverket om tillstånd att utöka skolans verksamhet att omfatta även årskurserna 7-9.

Verksamheten är uppdelad i fyra arbetslag. En ledningsgrupp, bestående av rektorn och fyra arbetslagsledare, styr det praktiska och pedagogiska arbetet. Rektorn har ensam ansvaret för administration och ekonomi. Skolverksamheten utgör ett av arbetslagen. Medlemmarna i detta träffas en till två gånger varje vecka för kortsiktig planering och pedagogisk planering. Vid denna planeras gemensamma saker exempelvis exkursioner eller tillverkas nytt material. Rektorn har möten med all personal varje månad, då övergripande frågor såsom skolans arbetsplan bearbetas. Vid tid för inspektionen hade just inlets introduktionen av de så kallade stegbladen, ett system för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i engelska, matematik och svenska. På agendan låg också framtida lokalfrågor för den eventuella expansionen av skolan till att omfatta även årskurserna 7-9.

Rektorn leder det pedagogiska arbetet i huvudsak genom att driva utvecklingen av lokala planer, planering av kompetensutvecklingen och introducerandet av nya arbetssätt och metoder. Personalen uttrycker att rektorn lyssnar och inhämtar personalens synpunkter men överlämnar en stor del av de pedagogiska besluten till arbetslagen, som känner en stor frihet att forma sitt arbete. Skolverkets inspektörer konstaterar att rektorn på ett tillfredsställande sätt har tillsett att skolan har en fungerande arbetsplan med handlingsplaner och kursplaner men bedömer samtidigt att skolledningen bör se över sammanträdes- och arbetsrutinerna för att skapa utrymme för djupare diskussioner kring pedagogiska frågor och göra sig mera synlig för personalen vid pedagogiska vägval.

Rektorn tar tillsammans med klasslärarna ansvar för elevvårdsarbetet. Inspektörerna konstaterar emellertid att rektorn inte tillsett att åtgärdsprogram upprättats i alla ämnen då elever befaras att inte nå målen.

Det finns på skolan en ambition att utveckla skolans kvalitetssystem. I dagsläget begränsas arbetet till att skolan med hjälp av enkäter och s.k. SWOT-analyser följer upp delar av målen i skolans arbetsplan. Skolan har även deltagit i Helsingborgs stads Kvalitetsmätningar 2001 och 2003. Vid tid för inspektionen höll rektorn på att starta upp användandet av ett mätsystem (Compile Solutions), som är en webbaserad utveckling av Skolverkets indikatorsystem (Bruk).

I skolans kvalitetsredovisning, som följer Helsingborgs kommuns mall, ingår som rubriker förutsättningar, prioriterade mål, resultat och måluppfyllelse, arbetsformer och arbetssätt samt analys och slutsatser. Under rubriken resultat

behandlas resultaten på de nationella ämnesproven samt beskrivs vad som gjorts eller inte gjorts inom de prioriterade områdena. Skolverkets inspektörer bedömer att det på skolan finns kunskap om kvalitetsarbete. Kvalitetsarbetet har dock inte blivit en del av verksamheten och används ännu inte till fullo som ett utvecklande instrument. Inspektörsteamet anser vidare att detta avspeglas i skolans kvalitetsredovisning, som inte på ett tydligt sätt redovisar mål – resultat – åtgärder i enlighet med Förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet samt att redovisningen bortsett från resultaten på de nationella ämnesproven, inte beskriver i vilken mån de nationella målen för utbildningen uppnåtts.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att ledningen på skolan fungerar väl och att den visar ansvar för att tillgodose elevernas rätt till utveckling och utbildning. Dock har rektorn till fullo inte tillsett att åtgärdsprogram upprättats för elever i behov av stöd. Vidare bedömer inspektörerna att det systematiska kvalitetsarbetet bör utvecklas. Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte författningarnas krav genom att det saknas en sammanställning över i vilken mån de nationella målen för utbildningen uppnåtts och att det saknas en beskrivning av åtgärder för utveckling.

6. Tillgång till utbildning och omsorg

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Montessoriskolan Kärnhuset är öppen för alla. Intagning sker med förtur för barn från egen eller annan montessoriförskola, barn med syskon på skolan och efter anmälningsdatum. För närvarande finns ingen kö till skolan men väl till förskolan.

Skolan följer timplan för obligatoriska skolväsendet och erbjuder den garanterade undervisningstiden motsvarande rimlig nivå för årskurs 1-6. Inspektörsteamet bedömer dock att skolledningen bör samverka med årskurs 7-9-skolor i närområdet för att stämma av fördelningen av tid för skolans ämnen.

Skolan tillhandahåller kostnadsfri skolhälsovård. Det finns ett avtal med Skolsystrarna Helsingborg HB. Skolsköterska kommer till skolan och har mottagning en timme varannan vecka och träffas övrig tid per telefon.

Eleverna erbjuds språkval i tyska, franska och spanska. Språkvalet organiseras i samarbete med den fristående PeterSvenskolan.

Tre av skolans elever deltar i modersmålsundervisning på en annan skola. Skolan använder sig av kommunens anmälningsblankett för modersmålsundervisning i samband med skolstart.

Undervisningen på Montessoriskolan Kärnhuset är i huvudsak avgiftsfri. Det händer att skolan tar ut obetydliga summor av eleverna inför exempelvis exkursioner.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att skolans verksamhet avseende tillgång till utbildning och omsorg ryms inom skolans tillstånd att bedriva undervisning samt att eleverna vid Montessoriskolan Kärnhuset ges tillräckliga möjligheter till individuella val enligt författningarna. Inspektörerna konstaterar att eleverna erhåller den garanterade undervisningstiden.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

Lärarna på skolan har lärarbehörighet för den undervisning de skall bedriva. Behörigheten är ofta kombinerad med någon form av montessoriutbildning. Vid alla anställningar begärs information från brottsregistret.

Skolan har inte speciellt avdelad personal med pedagogisk utbildning för elever i behov av särskilt stöd. Tre elevassistenter ger individuellt stöd då stödbehov föreligger.

Förutom den tilldelade skolpengen har skolan hos Helsingborgs kommun sökt extra resurstilldelning för barn med särskilda behov enligt ett resursfördelnings-system, som bygger på att skolor bedömer elever enligt ett antal kriterier. Genom detta system har Montessoriskolan Kärnhuset kunnat finansiera vissa personalförstärkningar.

I Kvalitetsmätning 2003 anger 100 procent av eleverna att det finns tillräckligt med lärare på skolan och att lärarna på Montessoriskolan Kärnhuset är kompetenta, kunniga och engagerade. Föräldrarnas svar på samma frågor är inte lika positiva som elevernas men ligger något över genomsnittet i kommunen. I samma mätning uttrycker emellertid en stor del av föräldrarna ett missnöje mot tillgången på stödresurser i form av exempelvis skolsköterska och kurator.

Tillgången och kvaliteten på läromedel är mycket bra och i hög grad anpassad efter skolans arbetssätt. Litteratur och undervisningsmateriel är i huvudsak placerat i klassrummen. Ett mindre bokrum tjänstgör som skolbibliotek. Ett mindre antal datorer finns där eleverna via Internet kan hämta information. Enligt skolans kvalitetsredovisning har nya datorer inköpts och skolan håller på att bygga upp ett fungerande nätverk.

Lokalerna är gamla men välvårdade. Möjligheten att ge utrymme för gruppdelningar och genomförandet av laborativa arbetsmoment är begränsade. Lokalerna upplevs av inspektörerna som trånga men elevernas studiemiljö är trivsamt. Diskussioner pågår bland personalen angående omDispositionering och förvärvande av kompletterande lokaler. Styrelsen avvaktar åtgärder tills Skolverket lämnat besked angående skolans ansökan om tillstånd att bedriva undervisning även i årskurserna 7-9. Skolans möjlighet att ta emot elever med funktionsnedsättning

är i dagsläget begränsad. Nästan hälften av föräldrarna är kritiska till skolans lokaler.

En kompetensutvecklingsplan har utarbetats för perioden 2003-2005. Utbildningsinsatserna riktas mot skapandet av en gemensam plattform vad gäller montessoripedagogiken och har varit kopplad till de prioriterade målen och av vad som är på gång i verksamheten. Enligt personalen är skolledningen mycket tillmötesgående när man önskar individuella fortbildningar.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans materiella och personella resurser är goda och att huvudmannen följer författningarnas krav avseende resurser.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Montessoriskolan Kärnhuset övergripande är av mycket god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas reella inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer,
- elevers och föräldrars kunskaper om skolans mål,
- arbetet med barn i behov av särskilt stöd avseende identifiering, metoder för åtgärder och kompetensutveckling för personalen,
- uppföljning av elevernas kunskaper i skolans alla ämnen samt
- det systematiska kvalitetsarbetet så att detta blir ett levande redskap i skolans utvecklingsarbete.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Kvalitetsredovisningen för 2002/2003 innehåller inte en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen uppnåtts samt saknar åtgärder för förbättring (1-3 §§ förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Rektor har inte tillsett att åtgärdsprogram utarbetas för samtliga elever i behov av särskilda stödåtgärder (1 a kap. 5 a § förordning om fristående skolor).

Datum	Ort
2004-10-08	Lund

Per Ingvar de la Motte
Ebba Svartz